

РАДА

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМІЧНА І ЛІТЕРАТУРНА

ВИХОДИТЬ ЩО-ДНЯ ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ

РІК ДЕВ'ЯТИЙ

Адреса редакції й контори:
у Києві Велика Підвальна вулиця д. 6.
Телефон редакції 1458.
УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА РІК 1914

на 1 р.	на 1 м.	на 1 кв.	на 1 тр.	на 1 п.	на 1 ч.	на 1 д.	на 1 н.	на 1 м.	на 1 р.
11	10	9	8	7	6	5	4	3	2
6	5	4	3	2	1	1	1	1	1

Передплату на рік можна виплачувати частками: в 2 строки: на 1 лив. 3 карб. і на 1 апр. 3 карб., в 3 стр.: на 1 лив. 2 карб., на 1 мар. 2 карб. і на 1 май р., або по 1 карб. на протязі перших шістьох місяц. Ціна „Ради“ за кордон: на рік 11 р., 27 Корон 94 гелери на австрійську валюту; на 1/2 року — 5 р. 50 к. на 1/4 року — 2 р. 75 к., на 1 м. 1 р. Коли закорд. затачі передплачують газету через поштомат, то платять за газету по ціні, виставленій для передплатників в Росії.

Передплата приймається тільки з 1-го чис. кож м ЗА ЗМІНУ АДРЕСИ 30 КОП.
(При зміні неодмінно прикладати стару адресу).

ОПОВІСТКИ приймаються в ГОЛОВНІЙ КОНТОРІ „РАДИ“ та в Центральній конторі об'єднаний Т.Д. Л. і З. Метиль і Ко- МОСКВА, Мясницяна, 6. Ситова в о ділах цього Т.Д.: 1) в Петербурзі — Морська, П. 2) у Варшаві — Маршалівська, 130. 3) у Вільні — Большая, 78 4) у Лодзі — Петроковська, 1 та 5) у Парижі — 8, площа Біржі

Автори рукописів повинні дати своє прізвище і адресу. Редакція може друкувати і змінити статті; більші статті до друку неоплачують, переконуються в редакції 3 місяці і ви являються авторами їх копій, а дрібні замітки і дописи оплачують згідно з умовами, на яких не зазначено умови друку вважаються безплатними.

З ПРИВІДУ надісланих до газети ВІРШІВ редакція не друкують.

Просять авторів додержуватись правопису „Ради“

УМОВИ ДРУКУВАННЯ ОПОВІСТКОМ ЗА РЯДОК ПЕТИТУ АБО ЗА ЙОГО МІСЦЕ:

перед текстом	30 к.
після тексту	15 к.
„сторонні повідомлення“	75 к.

ЗА ПЕРШИЙ РАЗ платиться ВДВІчі
Оповістки про пошукування праці в Конторі редакції приймаються на льотних умовах.

В семейному театрі-варьете

„АПОЛЛО“

Мерінговська, 8. Телефон 24-84.
Улюблене місце Київлян.
Дирекція трудове товариство.
А. М. Прокоф'єв, П. М. Фелотов, Д. В. П. Джин, А. Я. Вільберг.

Весь Київ говорить про знаменитий всесвітньо-рекордний атракціон.

Американський Тінгель-тангель „Бернард К“

Трупа 12 перс. вик. Скетч „Сцена на сцені“. Небувала новина.

Небувале видовище „Гвоздь“ Європейських театрів!! Спішіть подивитись!! Вихід рівно в 2 год. ночі.
Беруть участь знам. акробати
Женя Євгеньєва, Тріо Колін
Нюрська, і Розіні.
Від. Єспанск. дуєт.
Los Caritos

Беседні французьк. опер Лина
Armand, Eryah Meni Eckerpe,
покази Maria Tokarska, Доміні-
Донська, Мостіська, Шлофоро-
ська, Моністро, Долапра, і баг.
інші.
Справний Московський цигани з
„Сторінки“
Подорожні в програмі. Початок
в 10 год. вечора.
Режисер Б. Савицький.

ШАДАЧІ

ПІАНІНО НА ПРОКАТ

від 6 рублів до 12 рублів що місячно

Головне депо музичних струментів і нот

Г. І. ІНДРЖИШЕК

Хрещатик, 41.

Літній театр

Київського Купецького зібрання

Українська трупа. Дирекція М. К. Садовського
Сьогодні 11-го Мал. Молода кров
вист. буєт. Вечерниці
вист. парт. на 1-м. Помета гуцула
Зантра 12-го мал. Крути
та не перекручує 5 д. Купальські справи
Готуються до вистави нові п'єси І ЯСНІ ЗОРІ істор. драма на 5 д. Б. Грінченка. І ЗІЛЛЯ
КОРОЛЕВИЧ вод на 1 д. С. Васильченна.
Поч. у 8½ год. веч. Квитки продаються з 11 до 2 дня і від 6 до 10½ год. веч. Особи що
взяли квитки в театр за вхід в сад не платять.

С 1-го Іюня по 15-е Іюля
РЕГЕНТСЬКО УЧИТЕЛЬСЬКІ КУРСИ В ОДЕСІ.
Новосельська, 92 285

оод Дес-Квсь . учебн. округом КУРСИ со
БУХГАЛТЕРІІ А. П. БОБИРЯ у Києві, Софійська, 5. Для
ком. на 4 д. В. Вечерниці
Випишечка.
драма на 7 одм. з співами і Крути
У вівторок 13-го мал.
в 5 д. Купальські справи
Народ-
ні об-
рядові вірші на „Івана Купала“

Українська Мясна Торговля
В. М. ГРИНЕНКО
Львівська, пл. № 12-1, проти хлібн. рундуків
Завжди свіже м'ясо Київських боєнь, свинина, баранина і
телятина. Приймаються замовлення готових котлет. 873

Вийшла з друку
друга й третя частини
ШКОЛА для БАНДУРИ В. К. Шевченко
ціна по 1 руб.

Придбати можна—Київ Безаківська, 8 „Українська книгарня“.
2) Москва Владимиро-Долгоруківська, 16 кв. 2 В. К. Шевченко 302

П. Д. Жалко-Титаренко

Прорізна № 1 ріг Хрещ. 2-й магазин
Продажа швейцарського плаття . . . 7 р 50 к.
Епонж для костюмів 69 „
Крем від 28 „
305

Київське Комерційне Товариство Взаємного Кредиту.

Інститутська 3 (був. помеш. міжнародного банку).
Приймає пакети і ящики з коштовними речами на схованку в спеціальних кладових (сефи).
ЄСТЬ ВІЛЬНІ СЕФИ

Виконує всі банкові операції.
Видає позички під товари котрі переходять в власних складах при банкові.
Платить по біжуч. рахункам 4—4½%
„ вкладам до потребуванню до 5%
„ „ на строк „ 6%
305

ШПАЛЕРИ

новіших малюнків в великому виборі маються в фабричному складі

Бр. Тарнополь

Київ хрещатик 16-2

Зразки висилаються безплатно

Продажа дахового толю 298

Продаються дачні участки в м. Броварах 290

поблизу станції мототрамвая, базара й казенного лісу Спитаті; Нестерівська вул. № 15, кв. 1 од 6 до 8 год. вечора що для окрем. празників і недільних днів.

Нерви не видержали.

Несподіваний навіть для партійних товаришів учинок депутата Малиновського, що зрікся мандату, кидає ясне світло на становище й умови праці лівої частини в Думі. Причина цього вчинку та, що депутат занадто знервувався перебуванням у фракції, невеликий числом і обтяжливим до того ж ще тими специфічними умовами, які роблять працю вже зовсім неможливою. Працювати в фракції, самими депутатськими силами виготовляючи матеріал для думської роботи фракції не спроможна; брати допомогу од депутатів теж неможливо, бо кожному, хто допомагає, загрожує арешт, заслання і т. и. Мало хто за таких обставин може йти на видиму небезпеку й через це саме вже праця лівих депутатів робиться гірш, ніж каторжною, бо опір фізичного знесилля доводиться нести ще моральну відповідальність за тих людей, з якими схидаєшся як депутат, як заступник певного громадського класу. Що ж лишається тоді такого, чим можна б виправдувати свою присутність у Думі? Малиновський, очевидно, не знайшов нічого й рішши покинути Думу з її безконечними розмовами та повною неспроможністю якоюсь подіяти на державні справи. І винуватити його, певна річ, не можна, уявляючи собі ті жалкі обставини, серед яких іде праця лівої опозиції. Та й того мало—вчинок обітничого депутата не можна й брати, як особистий учинок. Адже це тільки відгук того специфічного російського „парламентаризму“, що не тільки не забезпечує згоди боротися за своє право, а щоденно глузує, топче, знущається з „святою святих“ людини, залазить їй з брудними чобітьми в душу й насмічує там, хвалючись тим, що більшу частку заподіє своїм політичним супротивникам. Адже ж саме вже виступи „голого депутата“, Пуришкевича, та його голінних товаришів, поводіння думського голови і взагалі президіума, занадто велика обережність уміркованої опозиції—все це не може не підкопати всяку пошану до того місця, що в ідеї повинно було б бути чистим, святим, непорушним місцем. І коли нема сили вигнати

„торгуючих“ з храму, то що ж дивуватись, як чоловік сам затикає уши, заплющує очі й тікає без вісти з того заповітного місця!

Нерви не видержали... Скільки в цих трьох словах криється осуду—не тим у кого ще в нерви, щоб реагувати на щоденні муки, а тим, хто тих мук не помічає, або йому вони навіть задоволення дають! І звичайно бажаючи, щоб опозиція до краю вистоявала на своєму занадто тяжкому місці—ми не повинні забувати, що то такі люди і що бувають хвилини, коли як-раз у людей не стає вже снаги й нервів терпіти. Вихід з цього один: треба дати цим людям змогу справді працювати й бачити наслідки своєї праці, та тоді вже й вимагати од них тієї непохитності, яка за теперішніх обставин являється часто надлюдською.

„Необережність“

Справа депутата-кадета Лашкевича, що на якийсь час подав руку націоналістам, виступаючи разом з ними в демонстративній подорожі на Бендасюк процес, ліквідовано у фракції к-д. партії. Депутат у своїх поясненнях до фракції виправдується тим, що — перше — він мав на меті тільки дізнатись на місці правди про процес; друге, що не знаючи української справи, він і не надав шій подорожі значіння демонстрації в українському питанні, і—третє—що він цілком поділяє погляди фракції взагалі в справі націоналізму, і в українській зокрема. Фракція взяла ці пояснення на увагу, але зважачи разом на те, що фактично подорож Лашкевича все-таки була певним політичним кроком, визнає вчинок його за необережний. Необережність, кажучи лагідно, справді така б'є в вічі з учинку д. Лашкевича, але що виразніше вона виступає як раз після його пояснень. Адже сам депутат признається, що української справи не пам'ятає, а тим часом під час подорожі й зараз по поверті він дозволяв собі деякі такі розмови, які виявляли бодай претензію освітлювати те, чого він, як виявилось, не знає. Це, звісно, необережність, але необережність такого сорту, яка зветься інакше трохи й за наших обставин подає привід до дуже серйозних наслідків. Ми пам'ятаємо радощі націоналістичної преси, коли виявилось, що в націоналістичній подорожі Макогорові товаришує й „кадет Лашкевич“. Ми розуміємо, що й тепер, напр. „Новое Время“, навівши виправдування д. Лашкевича, має рацію ехидно підморгувати, удаючи до того ж, що жадною його слову не вірити. „Необережність“ д. Лашкевича, як бачимо, межує з повною несвідомістю як свого вчинка, так і його наслідків. Націоналісти добре використали цю необережність і пошали кадетського депутата в таке становище, з якого йому виплутається тепер досить важко, хіба ціною признання в несвідомості своїх власних учинків. Та коли що до української справи д. Лашкевичеві можна хоч такою дорогою ціною одкупитися, то в його вчинкові ще інша сторона, в якій він навіть несвідомістю не сміє одмагати-ся. Це—товаришування з націоналістами, участь у подорожі, демонстра-

тивного значіння якої він не міг не знати як не міг не знати й справжнього обличчя своїх на той час товаришів. Трудно вірити, щоб ідучи до Львова та водючись там з самими москвофілами, цілючись з Бендасюками і т. и. націоналістичні депутати весь час балакали собі любенько про погоду й мали таке невинне чи загадкове обличчя, з якого б сторонній людині, в данному разі д. Лашкевичеві, не можна було догадатися про їхні справжні заміри. І все-таки д. Лашкевич поїхав; і все таки товаришував з людьми, що свідомо використали його присутність не тільки проти його самого, а проти його партії та тих її поглядів, як і сам тепер каже, він цілком поділяє; і все-таки він демонструє спочуття од поступового російського громадянства до такого цілком зворотного напрямку, як москвофілість... Це вже більш, ніж необережність, це вже більш навіть, ні сама несвідомість це просто політична безграмотність,—звичайно тільки при тій умові, коли у вчинкові д. Лашкевича не було алої волі.

Ми не маємо причин брати під сумнів щирість д. Лашкевича й не вірити його виправдуванням. Отже приймаємо, що алої волі у його не було справді. Але тим виразніше виступає тоді ота друга риса його вчинку, яку ми дощир зазначили, тоб то політична безграмотність взагалі й безграмотність що до українського питання, до якої признається й сам д. Лашкевич. І це, а надто останнє може й не самого д. Лашкевича гріх,—його повинні взяти на свій багатобогатий представників російського поступового громадянства.

Знання та свідомість в українській справі для багатьох із них справді таки поки що річ, без якої вони обходяться, яку нехтують, хоча мають повну можливість бути в курсі справи й може навіть у крайшому стояти становищі, ніж в інших справах. Адже українці з своїми поглядами й справами не ховаються,—на стільки не ховаються, що як-раз для освідомлюванія членів російського громадянства мають спеціальний орган, „Українську Жизнь“, видають такі книги, як „Український вопрос“ або „Український народ в'є его прошломъ і настоящемъ“. Отже—хто хоче, той може; хто має очі, щоб бачити, той побачить... Адже читаючи регулярно саму тільки „Українську Жизнь“, можна набути відомостей стільки, щоб не почувати безграмотности в українській справі і принаймні вже не допускаться таких „необережностей“, які можуть бути ковінкою на руху тільки спільним ворогом поступу. І справа д. Лашкевича, ліквідована тепер що-до його особисто—в тій ширшій частині, яку оце зазначаємо, зовсім не ліквідована. Принаймні вона всьому поступовому громадянству повинна бути пересторогою, як не треба робити, й наукою, як здобувати політичну грамотність в українському питанні.

Сергій Єфремов.

Небезпека Албанії.

Недавно одна віденська газета-здається „Wiener journal“ назвала Албанію державою—гомункулосом, утво-

реним в дипломатичній реторті, на якумо, на думку газети, дипломати алхимики ще не раз опечуть собі пальці. Ця характеристика здається вже починає збуватися в останні дні. З перших кроків заснування нової держави вибухло повстання епіротів—греків. Епіроті, механічно одрізані од завойованих Грецією областей і прилучені так само механічно до Албанії, підняли повстання, спочатку домагаючись прилучення до Греції, а коли це показалося неможливим, до магалісь повної автономії для Епіру. Цими днями епірське питання вдалось Албанії розв'язати на конференції, що одбулась з участю представників міжнародної контрольної комісії, представників від епіротів та Албанії. Епірові дано автономію з християнами губернаторами, державною грецькою мовою і рідною школою, хоч і з обов'язковим навчанням албанської мови. Але не встигли підписати цю згоду представники сторін, як почалося повстання в самій столиці Албанії, Дураціо. Нове повстання носить далеко сербозношій характер, ніж епірське. Це вже внутрішня війна. Як відомо з самого початку заснування Албанії—держави, там почалась ворожнеча між двома течіями—мусульманською і християнською; і та і друга—домагалісь для Албанії свого правителя, особливо мусульмане старались, щоб правителем був мусульманин. На цим ґрунті і виникла була авантюра з бунтом військовим міністром Турції, Ісет-пашою, який хотів поперед Віда захопити албанський трон. Тепер, як повідомляють телеграми, перший міністр Албанії, герой Скутари, Есад-паша став на чолі мусульманського повстання, домагаючись, очевидно, корони Віда для себе. Можливо, що природний албанець, Есад-паша, має більше прав на албанську корону, ніж заїда—принц з Німеччини, посажений на цей трон стараннями віденських та берлінських дипломатів. Але, річ не в цім. Факт самого повстання доводить, що ненаціональний уряд в Албанії—зовсім непопулярний в країні і всяка інтрига від кого-б вона не йшла, чи від Есада, чи від греків і сербів, плідить незадоволення в молодій ще неорганізованій і недисциплінованій політичній державі. Останнє албанське повстання цікаве ще й з того боку, що на ґрунті його збігає інтереси двох держав—союзниць—Австрії і Італії. Італія зразу була незадоволена тим, що на албанський трон сів принц—протестант, а не католик, в цьому вона бачила перемогу впливу Відня і Берліну. Тому й проти Віда почалась інтрига з боку італійців, які завжди вважали, що посажений на трон стараннями віденських дипломатів Віда, буде в Албанії завше обстоювати австрійські інтереси, а не італійські. Це дратувало Італію, бо вона брала таку саму участь в заснуванні держави—Албанії, як і Австрія, і тому мала, на її думку, право прийняти на половині сфери впливу на албанські справи. А тут ще принц Віда, під впливом Австрії, легко згодився на епірську автономію, давши перевагу грецьких інтересів над італійськими на півдні Албанії. Це вже зовсім знервувало італійських політиків і коли Есад-паша почав цими днями свою авантюру в Дураціо, Італія стала на його бік, тоді, як Австрія, разом з Берліном, в один голос називає Есада-пашу державним зрадником: австрійці посилають поміч принцеві Віду і арештують Есада пашу, а берлінська преса вимагає для нього кари на горло. З цього всього видно, що хоча остання змова в Албанії і носить ніби національно-албанський характер, але вона зв'язана якось неясними нитками з ворогуванням Італії і Австрії на ґрунті їхніх інтересів в молодій державі. Ця зовнішня умова робить ще більше невпевним і небезпешним існування нової держави, яка й без того терпить багато від усяких внутрішніх заколотів. В такі часи усяких темних анекдотів, завуювань і денационалізації великими державами малих народів, відродження Албанії, її самостійності, була ясна, хоч і „хемічно“ утвореним, явищем на тлі міжнародної політики. Тепер Албанія в небезпечі може й перед кінцем своєї недолгої самостійності, бо на багатий, але кволий силами край, як бачимо, зазіхають вже усі-сиди-вовки. Н.

3 газет та журналі.

За українськ... Коли говорять, що до школи маганія української школи не має під собою ґрунту та не знаєть фактів або знати про них не хочуть. Для тих, що просто не знають, дає багато нових і переконувачивих фактів стаття В. Прокоповича в ч. 105 „Рус. Бѣд“.

За українську школу висловлювались міські душі (полтавська—1905 р., одеська—1905 р.), багато південних земств (наприклад, губерніє: чернівецьке—1881 р., полтавське—1900 р.); сілсько-господарських комітетів 1902 р. (хотинський, бердичівський, лохвицький і багато инш.). Склад і настрій цих інституцій—буржуазних або напів-бюрократичних—наде особливого інтересу цьому виступові, не дозволяє його об'являти.

Року 1906 спархальний з'їзд польської епархії ілюстратив перед синодом про дозвіл „користуватись при навчанні рідною мовою учнів“.

Духовенство цілої епархії—це вже не була. І коли воно, духовенство нашого часу гримить того самого, що домагається від урядової інтелігенції, то воно піддається не її впливові, а впливам самого життя.

Але й од свого народу чужою те саме, що й від освічених іркусів.

По анкеті, зробленій приватно в золотонішському повіті в 1905 році, з 378-ми душ за українську мову в школі висловилося—324.

Про те саме говорять тисячі підписів селян і робітників, що приєднались до маганія студентів українськ натедр (в октябрі 1906 року). Коли ці прості люде розуміють необхідність української вищої школи, то звичайно вони й за українську мову в нижчій.

Нарешті з останніх років постановою волостного сходу в с. Теслугові, дубенського повіту, про навчання рідною мовою та протест 1.790 селян Катеринославщини в якому першим домагаються стоїть українська школа,—ці факти виразно говорять кожному про ґрунтовність маганія української інтелігенції що до школи. Це все говориться до тих, хто має вуха, щоб слухати, і очі, щоб бачити. Глухі або занадто довгими для людини вухами, цього всього не почувать.

Культурно-Соц.-демократична фракція націоналізації Держ. Думи має дві атомії. Фракції: в одній 8 депутатів, в другій 6, одна видає газету „Путь Правды“, друга—„Нашу Рабочую Газету“. В ч. 2 „Наш Раб. Газ.“ знаходимо відповідь фракції „восьми“ на запитання, пороблені фракцією „шести“. Остання фракція між иншим закидає першій непевне відношення до культурно-національної автономії. Фракція „восьми“ на це одповіває, що програма 1903 року не має в собі цього маганія (автономії). Але що воно не є суперечить програмі, вило виразно з того, що в селат марксистського цілств в 1906 р. прийнято в'єрськх робітників з правом де маганія „обозлати“.

Але зараз важливіше наперш, вказати, що ці л о м х и б и е т а в р ж е н и я, н и б и в декларация с'їд фракції формулюють маганія культурно-національної автономії. Нічого подібного! Наша декларация вимагає „утворення інституцій, необхідних для вільного розвитку кожної національності“.

Такими інституціями можуть бути не тільки культурно-національні, але й усія місцеві політичні в адміністративні органи самоврядування, котрі міого спільного не мають з поділом горожан на національні союзи. Ця формула не чіпає навіть питання, які саме інституції для того або иншої національності потрібні, а лиш вимагає інституцій взагалі, потрібних для вільного розвитку всієї національності. Витолкувана в цьому єдино певною розумію формула ці не має рішучо нічого такого, чого фракції слід було б відмовлятися.

Не ясно все таки, що розуміє фракція під місцевими політичними і адміністративними органами самоврядування. Адже установи, потрібні для вільного розвитку кожної нації, і складають в сумі самоврядування, автономію. При такому розумінню цю формулу своєї декларация 1912 року можна сказати, що воно не суперечить маганіям автономії, але й не сходиться з ними. Слід було б це вияснити і дати точні формули що до національного питання, а то з цієї каузистики навряд чи можна що арозуміти.

Листи молоді. Семеро бравих томських хлопців, можна сказати, здобули собі мало спочуття і признання серед української молоді. Тільки в одні місці України на Криворізьській шахті знайшовся голос солідарності з ними, а всі останні осудили лист, томчан за несправедливий по суті і непристойний тоном лист. Був ще один лист з Петербургу надрукований в ІІ кн. „Української Хати“. Автори його числом 25 заявили:

Ми гостро осуджуємо ту форму, в яку вилився цей лист (томчан), рахуючи недопустимим вживанням в пресі лайливих слів по якій загодно адресі. Але основну думку цього листа ми поділяємо і гаряче дякуємо товаришам за те, що вони лише одні виявили національну самоповагу.

Нам більше було бачити, коли та преса, що зве себе українською, те громадянство, що рахує себе українським, ті групи молоді, що декларують про українство,—наслідки Винниченкової полярки і зривали з цього леве не національного героя; не зпернувши згадати те, що виступ Винниченковий має ознаки оштрафованої в іншого національного чуття. І тільки семеро студентів змогли стати на справжню національну позицію, що не визнає ніяких капюшень за подвійності, а лиш завуювання вільного сїлою.

Далі автори листа висловили своє обурення проти „Ради“ і статті С. Ефремова „Фарбовані душі“ все в звичайнім стилі „Української Хати“—і заявили, що з великою радістю зарахують і себе до семи томських „фарбованих душ“.

Бо тільки в них бачимо мукую сорому за щоденне топтання української ідеї.

Одповідь на цю заяву дістали „Фарбовані“ петербуржане в Москві в ІV кн. „Давону“ і де уміщено листа до редакції з 62-ма підписами. Автори цього останнього листа між иншим пишуть:

Ми не маємо на увазі полемизувати зі фарбованими студентами СПб., ані осуджувати за В. Винниченка. Його ім'я, як громадянина, стоїть занадто високо для того.

Всі ті листи, що тиєлись „проти В. Винниченка“, ми навіть не вважимо недотепними, бо всі їх безпідставність і плутанина є „костюм од коти“, плоть од плоти, тої нашої нової течії, котра так недавно ще вийшла з свого ембріонального стану. Течія ця хворіє на всі ті грихі, що давно ведуться за українським міщанством і одна з яких є бажання загортатися во всеукраїнську тону. Новий для неї тільки отий вблвоничий настрій, який в польському та російському громадянстві є характерним для так званого зоологічного націоналізму.

Ями ми завжди залишимося вірними ідеї братерства демократії всіх народів.

І коли цей лист 62-ох московських студентів, подібний до друкованих у нас листів з Харькова і київських політехніків в „Укр Хати“, можна вважати голосом більшості української молоді, то ще славу Богів: бо інакше виступи томчан і петербуржан записалися б у нашу історію, як сумне свідчення панування в наш час зоологічного націоналізму, величезної нетерпимости, насильства і зневаги над особою письменника. Коли ж велика група молоді заявляє, що ім'я письменника, як громадянина стоїть вище обвинувачень і закидів, то значить у авторів листа і національне і громадське почуття дуже високо розвинуте.

Однак в кваліфікації (зоологічній націоналізм), що її зробили московські студенти треба внести поправку: петербуржане підходять під цю кваліфікацію, а от томчане навіть того не варті. Вони знов об'язалися, ніби то щоб завершити полеміку. В ІV кн. „Української Хати“ вони пишуть:

У цьому раді виступів проти нашого листа, надрукованого в „Українській Хаті“ за листопад минулого року, ми бачимо цілковите замовчування його.

В таким разі протестанти висловили принципову згоду на „холодство“, літературну зраду і національний гермафродитизм—себ-то розписались у власному хамстві.

Далі ми підписів. Знов відсутність логіки, непристойна лайка, відсутність доказів і, як у той перекупки: такі хам, такі хам!.. А бравим хлопцям з Томську, що й розуміють досі, чим вони власне уславились, дуже влодобалась роля „руйнівачів громадського спокою“ і увєрто хочуть, щоб прє них тє говорили. Проти цього і обурюватисє не варт.

Процес дурисвітів.

ІІ Державні зрадники.

Акт-обвинувачення закидає підсудним не протє збїрання й постановання воєнних відомостей сусідній державі, але й загальні інформації про місцеві державні відносини, знання яких може бути корисним для чужих державних планів. Оже коли досі процес нічого не виказав певного в справі простого шпіонажу, то в справі поставлення інформації кумедь про місцеві відносини матеріалу набралось досить. Кому-же? —А от: гр. Бобринському, „Галицько-руськомому обществу“, Вергунові, співробітникам „Нов Вр.“ і „Гол. Москов.“ В. Бобринський, Вергун і „Нов Вр.“ одначе не урядові особи й інституції, а так собі, муха на рої у вола, сторонній матеріал з грузької дороги, що наплив до державного вола, що гальмує рух і під добру годину, од сонця—одсохне, а від доброго дошу одометься, а вє одно колїсь та зикне. У всякім разі вони—не держава.

Військова експертиза на 52 засідання подала докладні відомости про звичайний шпіонаж в Галичині „на користь сусідньої держави“: в 1908 р. зазуюче 4 шпіонів, в 1909—7, в 1910—17, 1911—16, в 1912—37, в 1913—51. Це справді показні числа, але нічого незвичайного в них нема: мабуть „сусідня“ держава у себе не менше наловидя і позасужувала. Одначе досі глянуги на цих гійськових шпіонів—Бендасюка, Гудиму і Сандовича, на цих поів в р'єсах, згадати про їхні шпіонські вчинки, щоб тільки помятис'я і з акту обвинувачення і з шпигів. Звичайні шпиги фотографують фортеці, крадуть плани мобіль заці і розпологу війська, вивчають дороги, добувають числові дані—Бог їх там знає, що вони і як роблять, але у всякім разі не те, що робили герої Львівського процесу. Найближчий з пунктів обвинувачення—це мірняня моста через Черемох коло Залучча Сандовичем і Гудимом. Бачив це сторож Бойчук, а при арешті знайдено в підсудних мотуз в з чимось метри заводшки. Міст має 764 метри, себ-то за три черти верстєт. Не один сїд док в суді казав, що міст деревляний що кожної весни його забирає вода, що як іде ним огрядний чоловік (як от прокурор Сивуляк, як собі жартував один з оборонців), то міст холором ходить, що артилерія колїсь на маневрах обминула його, прейшла Черромом бродом, що міст приватна, а не державна власність, і що вільно продається фотографічні картки його. Таким чином бачимо, що той міст просто дрантя, а не річ стратегічного значіння. І от ув'їть собі гомеричну картину, як две попів місячної ночі, в болоті (шпур справді весь був у болоті) міряють оте нещастя, залучаєцький міст,—а кожному ж, як би до ранку встигли доміряти, довелось б 250 разів нагнущис'я!

Ну, нехай жандарм і сторож нажугь правду, що Гудима і Сандович міст таки міряли. Тоді ма з цього одим можемо зробити висновок, що агенти бєсовсїно дурили своїх хазяїв і роботодавців. Це нагадує історію з „русским“ театром у Львові, розказану в чеськїм органі „Pravo Lidu“: гроші з Росії на театр московїди позабїрали собі, а ревізорів од жертводавців показали в ночі чужий, польський театр. Так і тут: вимагають, скажемо, од них стратегічних відомостей—вони й міряють найдурнішим способом міст—довгий предовгий, а чи він годий для на що, того не кажуть. Оже не Австрія, а хтось инший мусів би позивати москвифілів за дрібне ошуканство, за гнилий крам. Австрія досить що року ловить професіональних шпигів і могла б спокійно не звертати уваги на таких недотеп, що міряють трухляве дерево.

Окрім шпюра демонструється на суді ще й чарівний ліхтарь Коври, який він показував картини прилучення України до Москви та ілюстрував читання „Тараса Бульби“. Злихтарем тож комедія: в залі суда його проміння не досягає протилежної стінки, а підчас демонстрації селянам лампа весь час не хотіла світити, а машина що раз спиналась. Додати до цього, що „Тараса Бульбу“ читали селянам по російському (якесь одеське видання 1910 року), а вимовляли по українському.

Коли на суді спробували так читати, вийшла престрашена плутанина, з якої нічого розбрати не можна. Бідні галицькі селяне,—ім доводилось у такій приблизно вимові чути „Тараса Бульбу“ (поаядо для прикладу в російській транскрипції, бо воно ж по „русски“ читалось):

Остановалса сыноубїца и думал: продать ли тило изминивка на розхыщєнне и поруганье, чтобы хыщныи птыцы розтєрпалы его и сырмашы волкы розпарпалы и розвєслы его жєлтыи косты, илы чєстно погрєбєты в зємлі?

Підсудні самі їздили Росію і селян возили з собою: це також тяжить на підсудних. Але як вони самі поведились в Росії—про це мало відомостей, а от що до селян та дїяків, то вони, виходить, нічого не розуміли з розмов, бо ці „русские“, „русской“ мови не знають. Значить фактично агітація, як і вся справа з мостом, ліхтарем і „Тарасом Бульбою“ мети не досягла.

Одначе виявилось на процесі, що Бендасюк роздавав підручним московїдам гроші і нотував у себе в записнику видатки в рублях; виявилось й те, що фальшиві папшорти на проїзд в Росію добували московїди через секретаря російського консульства, а також і заходи русофілів, щоб на кордоні не брали мита при перевозі російських книжок з Австрії в Росію (отже ясно, що закон про мито на „русские книги“ зовсім не проти „русских“, а проти українських книжок виваває!). Одначе разом з усікими невпевними з австрійського погляду вчинками, цілий ряд свідків заявляє про надзвичайну вірогідність підсудних, які ніби то при кожній нагоді прославляли австрійського цисаря. Та й грамотика Бендасюка поруч з викликом: „Один Бог на небі і одна Русь на землі, має в кінці передмови і заяву про австрійську лояльність ру офілів, цих „тирольських сходу“, що в той час, як поляки разом з мадярами робили революцію, були найвірнішими прихильниками династії.

Таким чином на основі деяких фактів мають право австрійські власти не в'їрити в лояльність московїфілів, а з другого боку факти говорять, що зрадники і шпиги з них такі недотепні, кумедні і н-шкодливі, що коли й платив би їм хто гроші за стратегічні відомости, мусів би з обуренням гукнути: Дармоді!..

Як же можна все це погодити: ніби й зрадники, а разом з тим і лояльні вірогідні, ніби й небезпечні для держави діячі, а разом з тим нікчемні, ні на що нездатні куції; ніби шпиги національний рух „русского народа“, а на ділі—сього 22 бурєи з одною тисячею хивонанців, які здебільшого, як не раз виявилось на суді, підріси кидають московїфілство або і в самій бурєї ховаються з українською свідомістю. Пояснити всю цю плутанину можна так: справді єсть в Галичині русофіли, але то купка політичних і громадських дурисвітів, які дурять і Австрію, і український народ, і російських своїх покровителів. Ні Австрія, ні Росія, ні народ український од них ніякої користі не мають, бо нездатні вони ні моста змїряти, ні картину показати, ні книжку прочитати. Тільки ненормальне становище українського народу, напружені відносини між Австрією і Росією та назва „русского народа“ надають їм значної ролі і тої загальної уваги, якою вони не по заслузі, через сторінні і од них незалежні обставини користуютьс'я.

Ан. Василько.

По Росії.

— Польський „сепаратизм“. 13 сїчня минулого року, в 50-ті роковини польського повстання, у Вільні, в костюл святої Катерини, після служби Божої, коли ксьондз виголосював казанья, ввійшов гурток учнів-юнаків, душ 15, і заспівав польську патріотичну пісню. Демонстрація не зустріла прихильності парадіан і ксьондза, котрий провадив далі своє казанья і через це спів на перших же словах припинився. З цього й почалась судова справа про „відділення Польщі“, котра тільки цими днями закїнчилась в сенатїнічм. Хто співав, зосталось нев'яєняним. Але підчас слїдства одін свїдок вказав на двох петербурзьких курсисток—на фон-Розенберг і Кобилінську; хоч сам він підчас демонстрації й не був у костюлі, але чув од свого знайомого, що між иншими співаї й ці курсистки; знайомий так само не бачив, але чув прє це од когось иншого. На основі цього посїдчення було зроблено в курсисток трус і знайдено альбому, листи і денники,

з котрих видно було, що Розенберг і Кобилінська шпїрї польки-патріотки, котрих бодїло сучасне тяжке становище Польщі. Вїленська судова палата, на основі цих даних слїдства, визнала дївач винними по 121 ст. карного стат і приговорила Розенберг на 1 місяць до тюрми, а Кобилінську на 20 днїв. На цю постанову палати було подано апелїційну скаргу в сенат, де справу й розглядали 7 мая. Товариш прокурора висловився за виправдання дївач за браком доказів їхньої вини. Сенат згодився з цим і приговор вїленської судової палати скасував і „сепаратисток“ виправдав. (Р.)

— Суперечки між міністрами з-за шинків. На останньому пленарному засіданні 1-го департаменту сенату розглядали інтересну суперечку між міністрами внутрішніх справ і фінансів, що виникла на ґрунті питання про те, як далеко від церковної ограти можна будувати шинки. Справа почалась з скарги торгової фірми А. Полкєвського Козеля, котра винала постанову кунгурської городської думи про те, що шинки можна будувати не ближче як за сто сажнів од церковної ограти—незаконно. В скарі було вказано, що по ст. 599 стат про акциз. Ці шинки можна будувати за двадцять сажнів од церкви. Сенат, розглянувши скаргу, зоставив її без наслідків через те, що закон при певних умовах дозволяє органам самоуправління обмежувати право відкриття шинків.

Міністр внутрішніх справ згодився з постановою сената, а міністр фінансів одмовився її підписати і вказав на те, що норма в 20 сажнів встановлена законом і змінити її городська дума не може. Сенат в свою чергу з цієї думкою не згодився. Тепер справа певно перейде в перше загальне зібрання сенату. (С. С.)

— Пуришкевич і губернатори. В „Русск. Сл.“ тїгнетись далі анкета між губернаторами з приводу відомого виступу Пуришкевича. Інтересні відомости подає бувший іркутський губернатор Бантиш.

— Пуришкевич у Державній Думі, теж саме, що Дуров у цирку. Я не зазрю міністрам, що вислухали від нього комплімент: „Тут сїяють мої приятелі й однодумці“. Я збувся губернаторства через Пуришкевича. Чим я не догодив цьому добродїєві, видно буде з документів, які я подаю вам.

Далі бувший губернатор оповїдає про своє листування з Пуришкевичем. Ще за часи херсонського губернаторства Бантиш одержав од Пуришкевича листа, в котрому депутат доносив, що в гор. Миколаєві біля церкви торгують горілкою і докоряв губернаторові „за слабкий нагляд“ по губернії. На це Пуришкевич одержав відповідь, що з подібними вказівками треба звертатись до градоначальника М. Николаєва. Потім, коли Бантиш був вже іркутським губернатором, Пуришкевич прислав йому в 1913 році весною листа з пропозицією розповсюджувати в губернії його твір—„Школьная подготовка второй русской революции“ і зібрати жертви на користь союзу Михайла Архангєла. Бантиш відповів на це офіційним листом од 7 юнїя 1913 року, в котрому одмовляв виконати наказ Пуришкевича, заявляючи, що не може гаяти часу на подібні справи, а також не вважає себе в праві накладати нові обов'язки на чинів поліції і взагалі керуватись в своїй діяльності законом та вказівками міністра внутрішніх справ. Після цього Пуришкевич звернувся з нахабним листом до іркутського поліцеймейстера з приводу увільнення з посади в поліції одного писаря; ли та цього було перелано губернаторові. Роздратований нахабністю Пуришкевича Бантиш розслав в 1913 році за № 8111 особливого циркуляра іркутському поліцеймейстеру та повітовим і гірничим справам Іркутщини, в котрому наказував негайно пересилати до його всі листи Пуришкевича до урядовців, щоб таким чином „ізолювати“ депутата од чинів губернії. Копію цього циркуляра було послано Пуришкевичу. Коли Бантиш скинував з губернаторства, Пуришкевич прислав йому телеграму: „Поздравляю сь повышением, надїюсь уекуеть і дальше“.

Коло Думи.

< Комісія по народній освіті висловилась за бажаність заснування університета в північно-західному краї. Поопозицію поляня, щоб університет було одкрито у Вльні, одкинули 16 голосами проти 12.

< Депутат Малиновський поїде на скїлка днів у Москву, а відтїль у Берлін і служитиме там слюсарем на машинобудівельному заводі. Причина, з огляду на яку Малиновський зрїєса депутатських уповноважень, незвичайна: його дуже нервувало неможливе становище фракції, де нікому працювати і підготовляти матеріал для думських виступів, через арешти всіх служачих фракції. Ніхто не згожується служити у фракції, болячись арешта й висилки. Читання про обрання депутата од робітничої курії, замість Малиновського, зостається одкритим. Річ в тім, що з дев'яти виборців-робітників одного прятягло до одповідальности по 102 ст. уг. ул., инші або вислані, або не працюють на фабриках і через те втратили пенз

Маленький фельетон.

Неолий духом
Настоятель, почувши, що прийшли наймати паннахиду, живо сховався десь.
— Чи не побилася мене лиха година та нешаслива з отакими попом! — була об полли руками пані-матка, вивірившись на чоловіка. — Нерахителі ви, богузи нешасні! Мучениця я з вами та й годі...
— Та чого тобі, я не розумію? — розводив руками пан-отець.
— Чуете? чуете, люде добрі? — аж а місця скопилася пані-матка. — Чуете? Він же й питає. Та чи він повлазило, що ти не бачиш, як он о. Зімницький у Чигирині дбає про себе? Чи тобі позакладало, що ти не чуети, що діється всюди? Іншим і те, і пе, і нагороди, і архієрейське благоволення за їхню працю...
— Нема ж уже владыки — виіхав.
— Виіхав? То як же, на твою думку, ото вже другого не буде?
— Та може ж другий як-раз напакі — буде прихильний до наших людей і не ганятиметься за мазепинцями.
— Чути? Чобіт ти дралий, а не дїятель! Прожити вік і не знати, як запобігти ласки у...
— Не можу ж я, — розумієш? Пастирь же я, чи хто?
— Ач, що меле! Пастирь він.. Який же з тебе пастирь, прости Господи, коли в тебе нічого нема через твоє нерахителство?
— Христос, пані-матко...
— Христос? А хто бічем з храму перекупок вигонив? А це мазепинці, — ще гірш.
— Та чого тобі треба? Щоб я людей по шні вигонив?
— Авже ж, а ти як думав? Завсігди тобі ото таке шастя триватиме, що на мазепинця можна буде чогось доскочити? Сам кажеш, що другий владыка може бути зовсім иншої дуаки. Ну, й користуйся, поки...
— Ну, гараз, — зрештою згодився пан-отець. — Скажеш, як прийдути, на гримаю вже на них. А поки піду...
— Куди? Знов за "Кобзаря" ся деш?
Пан-отець не слухав далі й виішов у другу кімнату. Неспокойні думки трівожили його душу. Дав обіцянку пані-матці і вже каявся, бо зраду був кволий духом і не міг зарп'ягати людей у візок своєї кар'єри. От і тепер: чув, що хотять прийти до нього з проханням відправити панахиду по Шевченку, якого й сам любив почитати, і почував, що не в силі відмовити хоч мав на те дозвіл начальства свого.
— "Хіба сховатись? — мигнула йому в голові споконсилка думка. — Але куди?... лишенько! Ну, що я їм скажу? Ох, правду, каже пані-матка...
Десь у синях почулася тупотнява. Пан-отець підбіг до дверей і повернув ключа.
— Прийшли, чуєш? — стукала кулаком у двері пані-матка. — Прийшли, кажу! Виходь та очитай їх, як слід, та запиши прізвища. Та ти чуєш, чи ні?.. Заснув... так і в... А побилася мене лиха година...
Пані-матка з усієї сили затарабаняла кулаками в двері.
— "Нехай, — думав пан-отець, — постукає та й перестане, а люде підуть собі й не треба буде їм у вічі дивитись. Тільки й того, що днів зо два доведеться висидити тут у темниці. О, Господи! коли вже ти прибереш від мене мого гонителя фараона в спідницю!..."
Провінціал.

По Україні. У Києві.

В університеті. Медичний факультет почав звернутися про те, що прийняли назад 121 студента, увільнених за малі успіхи.
"Свято спорта". Сьогодні, о 1-ій годині дня, на пещерському іподрумі одбудеться "свято спорта" у якому візьмуть участь усі спортивні організації гор. Києва. Збор з "свята" піде на побільшення коштів на подорож у Ригу на другу російську Олімпіаду.
Сьогодні, 11 мая, в Олімпічному садку одбудеться гулянка на користь товариства допомоги студентам університету св. Володимира.
Випущено із тюрми. Вчора з Лук'янівської тюрми випущено слухача технічних курсів А. Медведського, якого 4 мая було арештовано в царському садку за те, що не знав шапку тоді як співали гімн.
Страж. Вчора застрайкували мастериці майстерні дамських убрань Пашинської на Музичному переулку № 1.
Боротьба з пияцтвом. Міністерство доріг звернулося в управління південно-західних залізних доріг з пропозицією повідомити міністерство про свої думки в справі заборони продажу спиртних напій на станціях залізних доріг, за винятком узлових станцій.
В судовій палаті. Прокурор київської судової палати Н. Н. Чебишев повернувся з службової подорожі по Волині, і почав виконувати свої обов'язки.
Київській школі друкарського діла міністерством торгівлі і промисловости доручено видати 2-й випуск "Ежегодника м-ва торг. і пром.", присвячений участі учебних закладів м-ва на липський виставі. 1-й випуск цього "Щорічника", що подає відомлення про участь м-ва в київській виставі 1913 року, був виданий так само

цією школою і виішов дуже цікавим з друкарського боку і тим, що там є український матеріал.
Товариство плододів в Нівії. Вироблено статут товариства плододів на кооперативних підвалинах, яке має на меті організацію збуту місцевих фруктів і овочів, при участі самих виробників. Т-во одкріє в Києві власний магазин.
Прочане. Тепер в Київ прибуває сила прочан. Ті з їх що можуть їхати до дому зльазницею, щільно заповнюють вокзал і площу перед вокзалом. В дощ всі хотять бути під покрівлею, і люде стоять в залі 4-го класу як в церкві, роблять дуже душно і вони п'ють багато води і всяких "квасів" і здебільшого слабкують.
В комерц. інституті. На посаду учителя курса практики сільсько-господарської кооперації учебним комітетом комерційного інституту вибрано п. Черниша.
Нові залізничні колії в південно-західному краю. Порушено прохання про дозвіл товариству залізнично-дорожних колій збільшити свій основний капітал на будівлю двох нових зал. доріг: 1) Явтушківська зал. дорога від ст. Бардо м. Явтушкова (21 верста) і 2) Цибулівської зал. дороги, від ст. Манастирце до м. Цибулева, з відткою на Івахни, на Київщині (17 верстов).
Недозволене зібрання. Призначене на вчора ввечері в громадському клубі, на Подолі, зібрання професійного товариства власників обувних майстерень не було дозволено поліцією.
З'їзд діячів взаємного кредиту. На майбутньому у Києві 29 мая з'їзди діячів т-в взаємного кредиту нашого краю і південного району буде розглядатись питання про заснування у Києві крайового банку.
Будівля фабричної лікарні. Правління київського окружного страхового товариства робітників від нешасних випадків звернулось у київську гор. думу з проханням одвести землю під будівлю фабричної лікарні.
Вісті з краю.
Забута могила. На харківських кладовищах поховано не мало артистів, але могили їх здебільшого, навіть відомих артистів, забуто. Тепер скільки таких могил розшукувано і заходами рідні та прихильники, за допомогою місцевого театрального т-ва, опорожено, а на деяких могилах збудовано пам'ятники. Ніхто тільки не згадав і не поклопотався про могилу відомого в середині 19-го століття українського артиста Соленика, котрого вважали в той час кращим за Щепкіна. Могилу його тепер навіть трудно знайти.
Не поспішають. З 11-ти середніх шкіл в Катеринославі, родинний комітет був заклядений тільки в другій класичній гімназії. Склад комітета затвержено тільки на днях.
Зміна архієпископа. Антонія, архієпископа волинського, призначено в Харків, а на його місце, на Волинь, призначено Євлогія Холмського. На Холмщину призначено єпископа Анастасія серпухівського.
По городах та землях.
Вибори в губерніях. Поки що остаточно не відомі результати виборів, але уже змога говорити про склад нової думи. В більшій частині (65—70 місців) пройшов список "обновленців". Крім 26 "прогресивців", що пройшли вже по всіх списках, є надія, що пройде ще 16 душ. "Прогресисти" певне заберуть і всі місця (16) кандидатів. Таким чином початок і кінець списку, приблизно 50 проц. всього складу думи буде належати "прогресивцям".
Останній акорд. 16 мая скликається останнє зібрання подільського губерньського земства, що одбуває в цім році своє трьохліття. Можливо, що такі обставини одб'ються на офіційній зовнішній боці зібрання, а також у на характері праці останнього зібрання. Сподіваються, що прийдуть на зібрання члени Державної Думи-націоналісти і в зв'язку з цим одбудеться, під час земських зібрань, нарада земців-націоналістів, на якій будуть обговорюватись питання що до майбутніх земських виборів і заходи з якими націоналісти виступлять для "обработки" виборів на користь націоналістів.
Боротьба з пияцтвом. Олександрівська городська дума ухвалила постанову про заборону продажу спиртних напій в ярмарках.
Всякі звістки.
Лікарня для алкоголиків. Губерньське акцизне управління, в Одесі, постановило одкрити лікарню для алкоголиків і почало збирати на лікарню жертви.
Урядник-експропріатор. В Катеринославі урядник Пасько скочив в пивну Вюрглера і забрав 25 карбованців. Коли йому не давали їх, він вистрелив хазяїнові в груди.
День "білої квіткі". В день "білої квіткі" зібрано на копальнях: катівських 528 карб., Максимовських 82 карб., Павловських 374 карб., Брянських 370 карб., на заводах Юр'євським 1,315 карб., Алмазним 312 карб. в п. Лозова-Павлівка 441 карб. Де-які установи пообіляли великі грошові жертви.
Наказ. На заводі Беліно-Фендерих в Одесі одержано наказ морського міністерства, котре зробило замовлення цьому заводу, строго стежити за тим, щоб на заводі не було служачих євреїв і особ єврейського походження.
Заманя на самоубитство. В олександрівській повітовій тюрмі, на Катеринославі, зробила замах на самогуб

ство арештантка, дівчина Самодава. Причина — скучила за рідними.
Галичина.
З галереї громадських діячів галицького села. "Недавно поховано на Станіславщині селянина-патріота а Заберега Дмитра Белея. Покійний Белей належав до тих одиниць на селі, що завданням свого життя уважали працю для добра громалянства. Просвітна і політична робота знаходилась в Заберегу в його руках. Заснував читальню "Просвіти" гурток "Сільського Господаря", тов. "Січ", а як товариш-председателя місцевої ради шкільної трудився для добра школи. Умираючи наказав у заповіті написати такий уступ: "А для піднесення просвіти мого темного народу, з котрого я виішов і якого гаряче люблю, записую для тов. "Повітова Січ" в Станіславові 800 кор. з тим призначенням, щоб тов. "Січ" заснувало прилюдно бібліотеку мого імені. На "Рідну Школу" записую 1.000 к. і припрошую виплатити їх гурткові У. П. Т. ім. Шашкевича в Станіславові, щоб цей передав їх комітетові на удержання його шкіл". Причислав себе до радикальної партії і належав до найкращих робітників-організаторів цієї партії в повіті. Похорон відбувся в середу, 6 мая, при великій здиві околиць селян. Від "Січі" і "Рідної Школи" покладено на зв'язку могили Д. Белея вінки, а над труною промовляли між иншим посол д-р. Лев Бачинський від "Січі" і радикальної партії, і проф. Павлюх від "Рідн. Школи".
За кордоном.
Король інтернаціональної преси.
Єсть король сахарні, король гарматні, король репортерів. Єсть в Америці один газетний підприємець, якого можна в певній мірі вважати королем преси.
Цей шасливий янкі — ніхто инший як Луї Гамерлінг, що стоїть на чолі величезного газетного треста, в котрий входить 534 часописи. Але цей трест має одну характерну рису: він одслужує головним чином переселенців і випускає свої видання на всіх можливих мовах, щоб кожний емігрант ступивши на американську землю зразу ж мав газету на рідній мові! Тільки англійську та німецьку мови не вводить Луї Гамерлінг в інтернаціональну практику свого підприємства.
Це в значній мірі робить трест карликовим, але газет на англійській мові виходить в Штатах більш ніж треба, а з німецькою пресою очевидно теж важка конкуренція: доведлося "спеціалізуватись". Між періодичними виданнями Гамерлінга особливо багато французьких та італійських, але не бракує також і китайських, японських, грецьких, єврейських і т. д.
27 видань виходять в Нью-Йорку, инші в инших містах Штатів. Де лиш повстане більш-менш значна нова колонія, там зараз трест засновує і новий часопис.
Яким гігантським підприємством керує Гамерлінг, цього важко уявити докладно не можна людині з Європи. В головному будинкові треста сидить щось ніби його генеральний штаб. День і ніч працює тут сімдесят перекладачів-тлумачів, які перекладають англійські тексти на инші мови.
Виділя їх пересилають до всіх пунктів у Штатах, де маються пресбюро треста.
Що до фінансового боку справи, то за минулий рік трест мав з самої передплати 27 мільйонів доларів тобто круглу суму в півсотні мільйонів карбованців.
Останні вісти
(Телеграми С.-П. Т. А. та власні).
В Думі.
ПЕТЕРБУРГ, 10. Сьогодні в Думі з самого ранку помітні ознаки "великого" дня. Інтерес до виступу Сазонова величезний. Всі місця вже забрані послами великих держав і публікою, переважно сановниками і членами Д. Ради Докладником виступає Крупенський.
Про виступ Кассо.
ПЕТЕРБУРГ, 10. Майбутній виступ в Думі Кассо викликає багато розмов. Кажуть, що Горемикін радив Кассо одмовитись од виступу. Навіть октябристи заявляють, що й вони прилучаться до обструкції, коли Кассо виступить. Люд радить октябристам під час промови Кассо голосно розмовляти і читати газети, повернувшись плечима до міністра. Опозиція заявляє, що день виступу Кассо буде пам'ятати вся країна. Ліви заявляють: "нехай виключають, нехай виводять, але ми не дамо Кассо промовляти в Думі".
Обрахункової юстиції.
ПЕТЕРБУРГ, 10. Про обрахункову міністерство юстиції виступить з великою промовою депутат Маклаков, і між иншим торкнеться справи Бейліса.
Одставка Малиновського.
ПЕТЕРБУРГ, 10. Одставка депутата Малиновського викликає багато розмов в Думі і в місті. Серед робітників підвешений настрій. Товариші по фракції Малиновського заявляють, що після виключення лівих Малиновський вимагав, щоб почату справу було доведено до кінця, настоював, щоб їхати на місяць, апелювати до виборців і поставити широку питання про недоторканисть депутатського слова. Депутати зазначають ще, що в останні дні Малиновський ходив пригнічений,

важаючи, що соц.-демократи після того, як Родзянко заборонив опублікувати декларацію, опинились перед зачепленими дверима. Родичі Малиновського заявляють, що він вимагав, щоб товариші по фракції склали свої депутатські уповноваження. Спочатку він мав, навіть, намір прочитати з трибуни заяву про це.
ВАРШАВА, 10. Сьогодні приїхав сюди бувший депутат Малиновський. Ввечері він виїздить в Берлін. Делегати робітників він одмовився пояснити через що склав свої уповноваження і заявив, що незабаром він опублікує в особливий відозві до робітників. Малиновський робить вражіння людини дуже стомленої.
Серед соц.-демократів.
ПЕТЕРБУРГ, 10. Вчорашнє засідання соціал-демократичної фракції носило надзвичайно бурхливий характер. Більшість депутатів зазначала, що при сучасних умовах далі працювати не можна. Всіх секретарів фракції, як тільки вони стануть на службу, негайно арештують.
В сферах.
ПЕТЕРБУРГ, 10. "Петерб. Кур'єр" повідомляє, що на нараді в Ливалі Горемикін висловився за необхідність уступок громалянству. Маклаков і Щегловитов були проти усяких уступок. Горемикіну було висловлено повне довір'я. Питання про одставку Маклакова не піднімалось, але гадають, що він по власній ініціативі подасть прохання про одставку. Можлива також одставка й Щегловитова.
Чума в Баку.
МОСКВА, 10. Бакинські нафтопромисловці заявили протичумній комісії, що вони дадуть скільки треба буде грошей, щоб було припинено пошесті чуми.
ЗА КОРДОНОМ.
Суфражистки.
ЛОНДОН, 10. На ранішній виставі в королівському театрі було арештовано 7 жінок і двох чоловіків. В поліцейських у частках суфражистки кидалися на землю і зрікалися ссти. Іх односили на руках до судді, а там вони кидали червоними в суддю.
ЕДИНБУРГ, 10. Вибухом бомби побито вікна в одній з церквей. Крім того, був замах спалити палац в Единбурзі. Все це вчакні суфражисток.
Австрійська делегація.
БУДАПЕШТ, 10. Крамарж питає, чи ведуться переговори в справі доручення охрани князя Албаній міжнародному військові. Двоє делегатів протестує проти заведення Росією мита при ввозі книжок на українській мові.
В Англії.
ЛОНДОН, 10. В Іповічі міністр Лойд-Джордж, піддержуючи кандидатуру Мастермена, сказав, що бурхлива сцена, що відігралась 8 мая в палаті ті громад. — це наслідок плану, яким хотять консерватори дискредитувати палату громад і уряд Консерватори, після невдачі бунта в військовій і поставив в Ульстері, вчинили бунтство і хотять зруйнувати конституційний лад. Необрання Мастермена буде образою волі.
В Мексиці.
Н'Ю ЙОРК, 10. Хуерта знов заявив, що він зрікається скласти уповноваження президента. Через це мирні переговори загальмувались на довгий час.
Англо-російська конвенція.
БЕРЛІН, 10. Редактор "Berl. Tag." Волф виступив в своїй газеті з сенсаційною статтею, в якій запевняє, що підчас перебування англійського короля в Парижі Ізольський підготує грунт для англо-російської морської конвенції проти Германії.
Албанські справи.
ВІДЕНЬ, 10. Вчора кн. Від звернувся до начальника скутарійського гарнізону з проханням прислати в Дурапо 500 солдатів для піддержання порядку. Поки що Відові послано з Скутари 150 молісарів-католиків для охорони палацу князя.
ВІДЕНЬ, 10. Визволений на чесне слово, а умовою не вертатись без дозволу князя Віда в Албанію, Есад-паша прибув в Неаполь. Тут його потрусли і знайшли прокламації до албанського війська з закликм до революції.
Театр і музика.
Труп М. К. Садовського. Сьогодні в літньому театрі Кушельського саду йдуть: комедія В. Винниченка "Молода кров" і муз. карт. — "Вечерниці".
Завтра, 12 мая, Аде драма "Помста гуцула".
Дописи.
(Од власних кореспондентів).
С. НАНАДІХА, тарашан. пов. (на Київщині). Шахрайство в кооперації. В ненадихським ошадно-позичковим т-ві радло т-ва викрито шахрайство: зникло кудись 837 пуд. бляхи на суму 2865 р. 72 коп.
В шахрайстві запідозрюють керошничого кооперативом д. Сліпчука і члена правління д. Ткачука.
Ненадихське товариство, що було одкрите в 1908 р., з першого ж кроку поволо всі свої справи розумним способом, долаєржуючись в усьому точности й акуратности.
За короткий час ненадихське ошадно-позичкове т-во значно розвинулось, як з матеріального так і з культурного поглядів.
З балансу т-ва за весь час його існування можна довідатись про етапи поступового його розвитку. Так, організовані і функціонують при товаристві: склад

с.-г. машин і знярядд, страхування життя всіх товаришів на випадок смерті і худоби на спеціальних виплодах для щогло умовах, ткацька майстерня, фарбарня, лаяна, метеорологічна станція млин, зразкове птахівництво, крім того в порядковуються народні читання про зразкові поля (т-во має власного агронома), бджільництво, молочарня, пожежне т-во і т. н.
Крім того т-во впоряжає народні читання по кооперації і сільському господарству з демонстрацією малюнків чарівного ліхтаря. Завдяки такому розумному веденню своїх справ, товариство придбало широку популярність і його дуже часті одвіають представники инших сумешніх кооперативів, щоб почернути для себе практичні знання з досвіду ведення т-вом всяких складних операцій; а нещодавно то приїздив сюди навіть один український письменник, що цікавившись сільською кооперацією і, ознайомившись з історією цих товариств, зібрав багатий матеріал для п'єси з кооперативного життя.
Тепер це т-во перебуває в дуже тяжкому стані, що може в кінець убити його попередній розвиток і активну діяльність.
Річ в тім, що головний ініціатор і керувничий т-ва д. Сліпчук самовольно, без постанови зібрання почав ліквідувати с.-г. т-во, яке має дуже тісний зв'язок з ошадно-позичковим т-вом (власне це одне т-во тільки що має два статути: с.-господарський і банківий).
А сталося це з того часу, як т-во одвідала київська ревізія в супроводі д. Стасюка (це було 10—15 марта 1914 року) і викрила де-які непорядки в товариських справах.
Отож, зараз після київської ревізії, д. Сліпчук самовольно забрав до себе в сажок т-ську пасіку, збудував собі на товариській вулці бжолоник, поставив у своїм хліві найкращу т-ську корову за для власної користі і т. н., і т. н.
Справничий одділ.
Календарні відомости. Неділя, 11-го мая.
Гл. 5. Утр. св. Іоан. XX, 11—18. Літ: Ап. Діян. XVI, 16—34. Ев. Іоан. IX, 1—39.
Св. уч. слава. Кирила і Мефодія, св. Мокія.
Катол.: Мамерта, Максиміліана.
Схід сонця в 4 год. 2 хв., захід сонця в 7 год. 53 хв.
Понеділок 12 мая.
Св. Сивіаній і Германа, Савина Кипр.
Схід сонця в 4 год. 1 хв., захід сонця в 7 год. 53 хв.
Редактор В. Яноський.
Видавець С. Чикаленко.
Оповідки.
Спеціальна ЛІЧЕБНИЦЯ Д-РА ГОЛЬДБЕРГА
Парижі (сф.), вечерня, кожн. хвороби й нервополові роастрій с. т. д. Порада 50 коп. Михайлівська вул. 16. Од 9-2 дня, й 5-9 веч.
Зубний лікар Д. Д. Цигура
приймає від 9 г. р. до 2 і від 3 г. до 6. Нестерівська, 36.
Д-р Черняк В. Якимович, 16
Прийом 9—12 г. 5—9, жінок 1—2. Пресні (сф.) вен. мочевопол. роаст. Володиченця, Тел. 40-01.
Швейні машини нових систем ручних од 19 руб., воєні од 40 руб. продаються в складі графонов. ПОЛЯКІН І С-в'я Київ, ХРЕЩАТИК, 52.
Допу: та ться широка розстрочка плати
ПІАНІНО конц. краш. придворн. закордон. фабр. од 275 руб. і дорожче. Допускається розстрочка плати
Полякин і С-в'я, Хрещатик 52.
Готель "Україна" в найми видає КІМ НАТИ по міс. ма добу недорого. Бульв. Кудр. 34.
ПЕРЕКЛАДИ
з російськ. на укр. мову і з укр. на рос. бере на себе досвідчена в цій роботі людина. Сплати в конт. "Ради" О. П. К. 296
Українець Полотюк
Приймаю замовлення праці В. Підальна 17. Омелько Гіпшук. 290
ПОПРОБУЙТЕ
ТАБАК Бр. КАЛЬФА
я перекопайтеся, що нічого кращого во лісти у Київ не було.
Фабричний магазин Фундукілівська № 20.
Мужський кравець ІВ. ЛУЧНО.
Майстерня цивільного і форменого зодягу.
Замовлення з свого і д. замачива матеріалу. Приймаю замовлення НА СТИЛЬНЕ УКРАЇНСЬКЕ ВБРАННЯ.
Столинська вул., № 70, пом. 18.

Кредит кожному!!

Не оглядайте з дня на день купівлі грамофона або патефона поки будуть Вас вітати гроші. Без поручительства одпускає кожному з розстрочкою плати при малому задатку.

Торговий дімъ Лоякинъ

КНІВ, 52 ХРЕЩАТИК 52 телеф. 45-09. Оддлі в ОДЕСІ, ХАРЬКОВІ й ХЕРСОНІ

НА СКЛАДІ ПОСТІЙНО 3,000 грамофонів і 50,000 пластинок

Краще, чеприше і дешевше ніж у нас Ви ніде в південно-західному краю не купите. Грамофони строго вивірені, виключно кращих закордонних фабрик

Вісімнадцять рубльові	10 р. 75 коп.	Шістдесяті руб.	33 р. —
Двадцять п'ять	15 р. 50 коп.	Сімдесяті	43 р. —
Тридцять	18 р. —	Вісімдесяті	53 р. —
Сорок	23 р. —	Сто рубльові	58 р. —
П'ятдесяті	28 р. —	Стоп'ятдесяті	90 р. —

Ціни по-за конкуренцію. Допускається велика розстрочка платіжу. Величезний та найріжкомантніший вибір пластинок від 60 коп. Продаються з великою знижкою: піаніно гітари, мандоліни, балалайки, гармонії, скрипки і ин. муз. ст.

УКРАЇНЬКА ЦИРУЛЬНЯ.

В. Володимирська № 48 (проти город. театр.) 3 пошаною Ю. ШЕРЕМЕТА. 56

Найкращі в світі Англійські велосипеди мотоцикли

„ЕНФІЛЬД“

оро чемпіон. ПРЕДСТАВНИЦТВО

Т. П. Шереметьєвої.

26 Фундуклівська 26. Кнів.

КРАЖА

10 лютого о 2 год. поїв Ів. Семенович, проинувшись, почув, що в сусідній кімнаті хтось тихенько балакає. „Злодій“ мов немов різнула думка Ів. Сем. Він хутко сплигнув до доду, зняв з стіни ружницю й пішов в другу кімнату. Але не застав уже нікого. Недало розкидана лежала одежа долі та сумно світив місяць у розчинене вікно Ів. Семеновича. Тяжко зажурився що його робити? Грошей нема, а 20 далеко. В спідньому ходити хоч і модно та якось... не те. Застремитись лишається. Ів. Семенович уже навів ружницю, але раптом згадав, що в Кнів є магазин „СЛАВА“, Хрещат. 58, де прод. одежу дешево. Ех як підхопитись жінку та до жінки. Жінко, чуєш, вставай та ходи в магазин „СЛАВА“. Хе-хе хе. Добре що згадав. Розстрочка платіжка тільки в маг. „СЛАВА“ Хрещ. 58 чолов. жіноч. й дитяч. білизна. При куп. 1/3 або половина, а останні від 4 карбован. в місяць.

Іван Олексійович Циганков компаньон одділу

Магазин Карантбайвель

ціни без торгу

Дамського верхнього зодягу

і прийому замовлень

під особистим доглядом виготовлено розкішний вибір літніх річей по новітніх моделях кращих домів Парижу

Думська площа телефони 12-47 і 28-81.

Купальні костюми

жіночі, дитячі й мужські

Дитячі літні фуфайки, костюми брилі, носочки і инш.

Гігієнічна білизна

Дамська й мужська сорочки, панталони, сітки і инш.

Дачні перелини в'язані вапоти, батист, матине і инш.

Дамські чулки велик. сорт при куп. не менше 1/2 з.

по оптовій ціні найкращий вибір в магазині

Бр. Г. і О. Андрле

В. Васильківська № 10. Prix-fixe. 168

Олійні фарби найвищого сорту

без найменшої підміси сурогату

— М. Л. —

ПАСЛАВСЬКОГО

В. Васильківська вул. № 51 (поруч з Трьшською церквою).

На складі одержано

в ВЕЛИКОМУ ВИБОРІ

шпалери найновіших стильних рисунків. Єдиний продаж в Кнів вареного масла рижської маслобійні Т-ва К. Х. Шмідта, по якості рівного якому ніде нема в Росії 77

Відкрито новий чеський магазин

Стильних виробів і хазяйського знаряддя. (бувш. служащ. магаз. Брабеца)

БАРАК і ВАНЧА

Фундуклівська № 10

Товар першокласних фабрик Ціни по за конкуренцію

Шпалери

величезний вибір новітні малюнки Бездоганні по якості

Видержаний стил повна міра.

Оптом і

Фабричний магазин Петербургської фабр.

Георгій Рикс

Кнів Хрещатик, 11 телеф. 28-91

Вимагайте нові книги зразків:

Висилка безплатно в роздріб.

Ми продаємо

по доступним цінам і на льотних умовах плати

ВЕЛОСИПЕДИ

знаменитої англійської фабр.

Рудж-Вітворт

поставщик двора

Його Величності Короля Англії Георга V т.д.

А. Б. Заліщанський і К^о.

Кнів Хрещатик, 39 телеф. 38-46.

Картина „ГІСТЬ із ЗАПОРІЖЖЯ“

художника Ф. Красицького; репродукція, в фарбах 40x60 см., друге видання, ціна 1 р. 50 коп. Продається в українських книгарнях у Кнів

Українці! свій до свого!

Спеціальна майстерня військового і цивільного зодягу В.-ВОЛОДИМИРСЬКА № 51, у дворі (проти городского театру)

М. СВІНЦИЦЬКОГО.

Приймаю замовлення з свого і д. заказчиків матеріалу. Замовлення виконуються гарно, дешево і швидко. 2

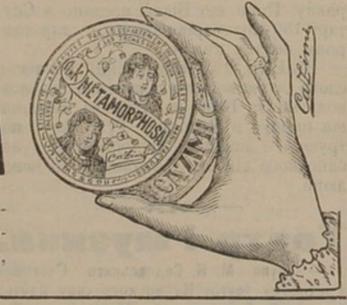
Мужський кравець ІВ. ЗАГЛАДА

Спеціальна майстерня цивільного і военного зодягу з матеріалів власних і д. заказчиків. Фундуклівська вул. № 34. Фірма існує з 1880 р. Ціни помірні.

Всесвітньо-відомий Крем Казімі

МЕТАМОРФОЗА

Виключно визнаний жіноцтвом усього світа. Безумовно радикально знищує ластовиння, угрі, плями, загар, зморщкі і инш. дефекти обличчя.

Видавництво „ДНІСТЕР“

у Кам'янці-Подільському видало Великий плакат (17 вершк. x 11 вершк.)

„Прозьба коня“

(Кнів просить господарі добре доглядати його ласдію з ним поводитись).

Гарна річ на стіну для сільсько господарських, кредитових і споживчих товариств.

Ціна плаката: один примірник—4 коп., десяток—35 коп., сотня—3 р. 50 коп., тисяча—25 р.

Інші видання „Дністра“:

1) Твори Степана Руданського т. 1 й ц. 40 і 50 к. (вишло небагато примірників)

2) Діти „Дністра“ оловя. І. А. Волошинського (гарна книжка для сільск. молоді) ц. 30 к.

3) Шевченкове свято (Два реферати про Шевченка) ц. 10 к.

4) 20 листків по кооперації І. А. Волошинського та инш. (про потребительну, кредитову і сільсько-господарську кооперацію). Ціна окремого листка по копійці, сотня—50 коп., тисяча 4 рублі.

5) Розмова про кооперацію І. А. Волошинського та инш. (Всі 20 листків в одній книжці) ц. 15 к.

Друкуються і незабаром вийдуть:

1. „Золушська земля“ оловя. І. А. Волошинського.

БАЖАЮ

обілюються титани і красавицями Австралії на типі і правдиві України і Галичини. Адреса: James Wodan G. P. O. Brisbane Australia. 297

ПІСОК, ГРАБІЙ і т. н.

можна вигодно використати з цементом з допомогою

власних і форм

Дра ГАСПАРИ для цегли, черепиці, порожниста, каміня, скілдів, плит, труб, бетони, стовбів і инш. виробів

КАМЕНЕДРОБИЛКИ—ВАЛЬЦЕВІ МАШИНИ, ПІСКОМОЙНИ

Л. Ц. М.—ЦЕМЕНТОВІ ФАРБИ

Машинобудівельний завод

Г-р Гаспарі і К^о Маркранштадт біля Львова

Прох. одвід наш завод. Нова брошура № 351 дурно.

Нове бюро похоронних процесій Миколи ЯКУБОВСЬКОГО

в Кнів, на В.-Васильківській вул., в д. № 15 (біг Рогвездської). Телеф. 39-50.

Нове похорон. бюро впорядк. по новим закордон. врятам. Роскішні кошівні 3-х клас., з зеркальним шлюмом й електрич. освітленим. Нові фарби для прислужників: білі, чорні з бл. й чорні. Нові багато урбані упріжкі для ковч. кічки і сітки. Магазин нового Бюро має до вибору не менш 100 саркофагів й домовин, від яких, піаніноних, цинкових, кипарисових й зубових у великому стилі й на всякі ціни.

Адреса для телеграм: Кнів. Похоронне Бюро Якубовського. 305-рок

КАЖДЫЙ ПЛАВАЕТЬ СРАЗУ.

АМЕРИКАНСКІ ПЛАВАТЕЛЬНІ КРЫЛЬЯ АЙВАДА (Aywad's Water Wings)

ВСЕГДА ГОТОВЫ КЪ УПОТРЕБЛЕНІЮ. СЪ НИМИ СРАЗУ ЛЕГКО ПЛАВАТЬ И ЛЕЖАТЬ НА ВОДѢ.

СЛОЖЕННЫЯ ЗАНИМАЮТЬ МѢСТА НЕ БОЛЬШЕ НОСОВОГО ПЛАТКА. Поддерживают на поверхности до 9 пудовъ.

Цѣна 1 р. 70 к., пересылка 35 к., въ Сибирь 65 к. Москва, складъ И. ГЛАЗУНОВА, Степановская, № 8.

УКРАЇНЬКА КРАМНИЦЯ Білизни і Галстуків

Золотаренко та Авраменко

Кнів, Прорізна вул. № 26

Полотна, Мадеполами, батісти, коври, мережево панчохи, шкарпетки і т. и.

ЦІНИ БЕЗ ТОРГУ.

Вийшла і поступила в продаж нова книжка Ол. Новицького.

Тарас Шевченко як маляр.

Львів—Москва, 1914, 80 велика, стр. 89, з 130 (малюнками) власноручними офортами на крейдяному папері, в гарній полотняній оправі, ціна примірника 2 рублі. Головний склад видання в книгарні „Літер. Наук. Вістника“ в Кнів.

ул. Фундуклівська, № 12. Книгарня знижка. 274